

Programma 1: Dienstverlening en bestuur

gemeente
HEEZE-LEENDE

Welke ontwikkelingen willen we realiseren (raadsprogramma)

Hieronder staan achtereenvolgens de ontwikkelingen vanuit het raadsprogramma die de continue aandacht hebben in deze raadsperiode.

Thema bestuur

We werken samen met de raad, het college en de ambtelijke organisatie aan een gemeente die onze inwoners goed van dienst is. Vanuit vertrouwen gaat de raad op een constructieve manier te werk, voert met elkaar de dialoog op steeds meer strategische onderwerpen om vanuit die dialoog de juiste besluiten te nemen. De afstand tussengemeente en inwoners is klein en laagdrempelig door middel van een open en mensgerichte bestuurscultuur. We zorgen voor transparantie en open informatievoorziening en we nemen inwoners en bedrijven vroeg in het traject mee en vragen actief om participatie, we verwerken feedback en geven duidelijkheid. Daar waar mogelijk zetten we in onze dienstverlening nét dat stapje extra. Daarbij namen we de volgende aandachtspunten uit het raadsprogramma over:

- **Verbinding politiek – inwoners:** De inwoners komen vaak alleen vraag- of voorval gestuurd in aanraking met de gemeente. In de verkiezingstijd lukt het beter, en op andere manieren om met hen in contact te komen. In het raadsprogramma staan een aantal ideeën om belangstelling te wekken, en van daaruit verder te bouwen.
- **Participatie van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties:** De rolverdeling tussen overheid en gemeenschap verandert, dat gebeurt al decennialang. Steeds meer inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties willen invloed hebben op en een bijdrage leveren aan de kwaliteit van hun fysieke of sociale leefomgeving. Dit vraagt ook aanpassing in processen en werkwijzen van de gemeente.

Bestuurlijke en regionale samenwerking en de samenwerking met inwoners, instellingen en bedrijven vormen de basis voor de uitvoering van ons beleid. Dit is een belangrijke pijler van onze bestuurskracht, waardoor we goed in staat zijn om te voldoen aan de opgaves waar de gemeente voor staat. We hebben een eigen identiteit en zijn zelfstandig. Dit klinkt door in onze stem in de samenwerkingsverbanden die we zijn aangegaan of nog aangaan. De samenwerking binnen de GRSA2 op het gebied van bedrijfsvoering is afgelopen jaar opnieuw bekrachtigd. En samen met de Metropoolregio Eindhoven werken we aan een versnelling van de grote opgaves in het kader van de schaa sprong.

Thema openbare orde en veiligheid

Door voldoende preventieve maatregelen en een adequate handhaving zijn we een veilige gemeente. Ook het gemeentebestuur kan op een veilige en integere wijze zijn functie uitoefenen. We werken samen met diverse veiligheidspartners en onze inwoners en we hebben daarbij zowel oog voor objectieve (cijfers) als subjectieve (gevoelsmatige) veiligheid. Daarbij hebben we qua veiligheid gewerkt aan de volgende ontwikkelingen uit het raadsprogramma:

- Versterken van toezicht (intensiever monitoren) en handhaving (actief ingrijpen) met een focus op weren van vrachtverkeer uit de kernen, goed functioneren straatinrichting en aanpakken risicosituaties criminaliteit;
- Autoluw en verkeersveilig maken van de centra (zie programma 2);

- Aandacht voor de bewustwording van onze inwoners voor ondermijning en alert zijn op en voorkomen van de vele vormen van ondermijning en dit aanpakken waar mogelijk;
- Aanpak en preventie van vandalisme.

Thema algemene dekkingsmiddelen

De gemeente voerde een gezond financieel beleid. Er is een goede balans tussen inkomsten en uitgaven en financiële voordelen zetten we in voor de gemeenschap. Daarbij zijn de financiële uitgangspunten, benoemd in het raadsprogramma:

- Betere transparantie en keuzemogelijkheden in alle stukken van de P&C cyclus;
- In samenspraak met de raad, toevoegen van formele infographics voor inzicht in de 'financiële gezondheid' van de gemeente en de meerjarige ontwikkeling daarvan.
- Hanteren van een gedegen en realistische begroting en bij raadsvoorstellen de financiële impact expliciet in beeld brengen, zodat de raad een keuze kan afzetten tegen het grotere geheel van de meerjarige begroting.
- Onderzoek naar de herziening van de huidige opzet van de gemeentelijke lasten en de verdeling tussen rioolrechten, afvalstoffenheffing en OZB.

Reguliere werkzaamheden en bestaand beleid

Uiteraard hebben we onze wettelijke taken, verantwoordelijkheden en vastgestelde beleidsplannen uitgevoerd. Onder programma 1 zijn dat bijvoorbeeld deelname aan het intergemeentelijke Dommelstroom Interventie Team (DIT), Kwaliteitscontroles van onze persoons- en adresgegevens, het uitgeven van reisdocumenten en rijbewijzen en het tegengaan van fraude. Deze taken staan verder niet expliciet in de jaarrekening benoemd, maar zijn wel financieel vertaald in de jaarrekening.

1.1 Bestuur

Wat hebben we bereikt?

Een verrassende en klantvriendelijke dienstverlening

Wat hebben we gedaan?

De ervaring van de inwoners regelmatig te meten en mee te nemen in de doorontwikkeling. De bevindingen vanuit het ervaringsonderzoek inwoners 2023/2024 oppakken en vertalen in verbeteracties.

Het continu verbeteren van onze dienstverlening, zodat inwoners sneller, makkelijker en beter geholpen worden.

In 2025 hebben we gericht gewerkt aan het verbeteren van onze dienstverlening. De bevindingen uit het ervaringsonderzoek 2023/2024 zijn benut voor procesverbeteringen, onder andere bij VVH en de Melddesk, en voor het actualiseren van de kennisbank zodat medewerkers sneller en gericht kunnen doorverbinden. Ook is ingezet op bewustwording rond terugbelverzoeken, onder meer via de Week van de

Bereikbaarheid. Daarnaast hebben we maatregelen getroffen om per 1 januari 2026 volledig te voldoen aan de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer.

Inzet van de podcastserie om de inwoners meer duidelijkheid te geven waar de gemeente voor staat en wat die kan betekenen voor hen.

Doel: via actuele onderwerpen, met een actieve rol en een stem voor inwoners en stakeholders, interesse wekken voor wat er leeft, wat er gedaan moet worden en hoe dat gebeurt. Het besef vergroten dat gemeente en gemeenschap samen aan het belang voor de inwoners en stakeholders werken.

Dit doen we door:

- De podcastserie in 2025 qua opname format op te zetten "van buiten naar binnen".
- Inwoners of andere stakeholders aan het woord te laten en de gemeentelijke organisatie/vakambtenaar toelichting te laten geven.
- Onderwerpen die aan bod gekomen zijn in 2025:
 - Inwonerparticipatie
 - de netbewuste wijk
 - wonen en woningbouw in Heeze-Leende
 - de amfibiepassages
 - het snoeien van bomen
 - monumenten/erfgoed
 - opvang asielzoekers
 - de deelauto
- Het totale bereik van de podcast in 2025: met 1.000 toegenomen tot 9.000. In 2025 zijn er 700 unieke luisteraars bijgekomen. Het totale aantal unieke luisteraars is inmiddels: 3.499. De podcastserie is een meetbaar succesvol instrument geworden om onze inwoners te bereiken.

Onze processen daar waar nodig te optimaliseren.

Het optimaliseren, automatiseren en digitaliseren van werkprocessen om efficiënter onze inwoners te helpen.

In 2025 hebben we verdere professionaliseringslagen in onze werkprocessen gerealiseerd om de dienstverlening te versterken, onder andere bij de processen huwelijk en geregistreerd partnerschap, adresonderzoeken en de kwaliteitszorg binnen de BRP. Daarnaast hebben we maatregelen genomen om identiteitsfraude te voorkomen, waaronder het implementeren van scanners voor echtheidskenmerken van reisdocumenten

Verder uitvoeren van het plan om de websites en applicaties digitaal toegankelijk te maken, door de organisatie te trainen, de opgedane kennis te blijven borgen en daarmee een bewustwording van de organisatie tot stand te brengen.

Zorgen voor een toegankelijke en gebruiksvriendelijke website die door alle inwoners goed te gebruiken is, en voldoen aan de landelijke toegankelijkheidseisen.

Het plan voor digitale toegankelijkheid is in 2025 volledig uitgevoerd. Alle openstaande acties zijn afgerond, waardoor gemeente Heeze-Leende nu voldoet aan de landelijke eisen. Er ligt inmiddels een helder en gedragen proces met duidelijke verantwoordelijkheden, waardoor de borging van de digitale toegankelijkheid structureel is gewaarborgd.

Wij willen bereiken dat onze gegevens kwalitatief hoogwaardig en betrouwbaar zijn en blijven, waarbij wordt voldaan aan de gestelde kwaliteitseisen van het ministerie.

De kwaliteit van de gegevens voor de BRP en de waarde documenten blijvend op een hoog niveau houden.

Het onderzoek naar de kwaliteit en betrouwbaarheid is eind 2025 afgerond. Daaruit blijkt dat de gemeente op het gebied van de BRP een stijging heeft laten zien, terwijl de resultaten voor reisdocumenten op ongeveer hetzelfde niveau zijn gebleven.

Continueren van bestaand beleid voor de producten en diensten van burgerzaken.

Borgen van een kwalitatief hoogstaande en betrouwbare burgerzaken dienstverlening

In 2025 zijn de werkzaamheden binnen Burgerzaken volgens het bestaande beleid uitgevoerd. De paspoortpiek hield het hele jaar aan, met ongeveer een verdubbeling van het normale aanvraagvolume.

Daarnaast zijn landelijke wijzigingen ingevoerd zoals de digitalisering van het rijbewijs, de wetswijziging dubbele geslachtsnaam en de verdere functiescheiding in het frontoffice. Deze aanpassingen zijn zorgvuldig verwerkt in de werkprocessen en systemen.

Ook is veel inzet geleverd op de opvang van Oekraïense ontheemden, met doorlopende werkzaamheden voor het in- en uitschrijven in de Basisregistratie Personen (BRP).

Vanuit de kwaliteitsmonitor worden structureel de consistentiecontroles uitgevoerd. Eventuele inconsistenties moeten handmatig worden opgelost.

Het borgen van de kwaliteit en betrouwbaarheid van de BRP door structureel consistentiecontroles uit te voeren en geconstateerde inconsistenties tijdig en zorgvuldig te herstellen.

In 2025 zijn vanuit de kwaliteitsmonitor structureel consistentiecontroles uitgevoerd. Eventuele inconsistenties zijn handmatig en zorgvuldig opgelost, waardoor we inmiddels een score van 100% behalen en de betrouwbaarheid van de BRP optimaal is geborgd.

De actiepunten die voortkomen uit de zelfevaluatie BRP (Basisregistratie Personen) en PNIK (Paspoorten en Nederlandse Identiteitskaarten) van 2024 worden opgepakt in 2025.

Uitvoeren van de verbetermaatregelen uit de BRP en PNIK zelfevaluaties om te voldoen aan landelijke kwaliteitsnormen

N.a.v. de uitkomsten uit de zelfevaluaties is een actieplan opgesteld. Deze is grotendeels uitgevoerd met enkele maatregelen die zijn doorgeschoven naar 2026 i.v.m. de "extra" Tweede Kamer verkiezingen" en de openstaande vacatures voor een teamcoördinator en een senior medewerker burgerzaken.

De Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) regelt dat burgers en bedrijven hun zaken die ze met de overheid moeten doen, digitaal kunnen afhandelen.

Zorgen dat onze organisatie per 1 januari 2026 voldoet aan de wettelijke eisen van de Wmebv en inwoners digitaal op een duidelijke en toegankelijke manier kunnen communiceren met de gemeente.

Dit is succesvol afgerond in samenwerking met de andere A2 gemeenten en de A2 organisatie binnen budget.

Wat hebben we bereikt?

Verbinding politiek en inwoners

Wat hebben we gedaan?

De ideeën uit het raadsprogramma samen met de raad verder uitdiepen en een aantal daarvan in de praktijk brengen

De raad heeft via een twintigtal raadsinformatiebijeenkomsten zich op diverse onderwerpen nader verdiept, waarbij via twaalf presidiumvergaderingen in afstemming met het college de onderwerpen zijn geprioriteerd met behulp van een langetermijnagenda. Ook heeft de raad via de griffie verbindingen gelegd in de

driehoek burgemeester-gemeentesecretaris-griffier en met relevante onderdelen van de ambtelijke organisatie en met relevante functionarissen van andere organisaties om hiermee de gezamenlijke bestuurskracht verder te ondersteunen. Verder zijn er enquêtes en bijeenkomsten georganiseerd om te toetsen op welke onderwerpen de raad zich wil ontwikkelen. Hieruit is onder meer gebleken dat de raad meer zichtbaar wil zijn in de gemeente voor de inwoners. Als voorbeelden van collectieve bijeenkomsten kunnen thema's als Artificial Intelligence en Openbaarheid, geheimhouding en beslotenheid maar ook over de ontwikkelingen bij de MRE genoemd worden.

In 2025 organiseren we de Dag voor de Democratie voor alle inwoners.

Het vergroten van de betrokkenheid van inwoners door hen op een laagdrempelige manier kennis te laten maken met lokale partijen en het gemeentehuis, o.a. via een democratiemarkt en rondleidingen.

Dit is op een toegankelijke manier georganiseerd en heeft op 14 september plaatsgevonden. Alle politieke partijen waren aanwezig.

Wat hebben we bereikt?

De raad faciliteren om zijn kader stellende en controlerende rol uit te voeren

Wat hebben we gedaan?

Uitvoeren van het raadsprogramma en het college uitvoeringsprogramma zoals opgenomen in de meerjarige begroting.

In december 2025 heeft u het overdrachtsdocument voor de nieuwe raad en een infographic 2022-2026 ontvangen. Hierin kunt u lezen wat er de afgelopen vier jaar is gerealiseerd van het raadsprogramma en het college uitvoeringsprogramma.

De focus op soepele overgang van griffiewerkzaamheden vanwege personele wisselingen.

De werkgeverscommissie van de gemeenteraad heeft in 2025 diverse initiatieven genomen voor een soepele overgang vanwege personele wisselingen. Dit betreft onder meer extern advies over de formatie omvang, een formatieplan en incidentele ondersteuning vanwege de drukte van de verkiezingen en inwerkprogramma.

1.2 Samenwerking

Wat hebben we bereikt?

Samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties de gemeente en de gemeenschap vormgeven.

Daarbij zijn communicatie, participatie en verbinding belangrijke thema's.

Wat hebben we gedaan?

Informatievoorziening naar inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties verbeteren.

Doel van verbeterde en geoptimaliseerde informatievoorziening is om inwoners en andere stakeholders te betrekken bij gemeentelijk beleid en bij de achtergronden bij dat beleid. Een tweede doel is om inwoners en stakeholders actief te betrekken bij gemeentelijke activiteiten en voorzieningen.

Dit doen we door:

- informatievoorziening verbeteren via twee lijnen: 1. inhoudelijk verbeteren (is de boodschap en de verwachting duidelijk) en 2. bereik verbeteren (komt de boodschap aan bij de doelgroep).
- informatie beter vindbaar te maken op openbare plekken. Hierbij wordt actief de samenwerking gezocht met maatschappelijke organisaties.
- duidelijke/begrijpbare taal te gebruiken; dit wordt continu op de website en in alle schriftelijke communicatie gemonitord (Onze website heeft sinds 2024 status B voor digitale toegankelijkheid).
- diverse (digitale) media inzetten om de doelgroepen te bereiken, zoals nieuwsbrieven, gemeentelijke website, podcasts, video's, bewonersbrieven, persgesprekken, persberichtgeving, bewoners en stakeholdersbijeenkomsten en thematische campagnes. We hebben ook meer ingezet op Instagram waardoor we gegroeid zijn naar 665 volgers.
- Respons en bereikmeting waar mogelijk en afgezet tegen doelstelling en verwachtingen (intern en bij doelgroepen).

Participatie als vast onderdeel toevoegen aan processen en werkwijzen. Hiervoor voldoende tijd reserveren om inwoners te kunnen betrekken en de terugkoppeling naar de inwoners en andere partijen te regelen.

Doel is om via de vernieuwde participatie de betrokkenheid van inwoners en stakeholders te versterken bij de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van beleid. En als resultaat daarvan meer samen tot stand te brengen en elkaar als partner te zien bij hetgeen in het belang is van de gemeenschap van Heeze-Leende.

De Wet Versterking Participatie is op 1 januari 2025 in werking getreden. Met het oog op volledige implementatie per 1 januari 2027 – inclusief een nieuwe participatieverordening en een bijbehorend implementatieplan – is in 2025 gestart met de ontwikkeling van een conceptverordening.

Het college heeft eind 2025 de definitieve conceptverordening ontvangen en goedgekeurd. Deze vervangt de inspraakverordening en borgt inwonersparticipatie in alle fasen van beleid, aangevuld met andere participatievormen. Daarbij wordt ingezet op duurzame samenwerking via co-creatie, ruimte voor initiatieven en uitdagingvoorstellen, zodat beschikbare kennis en betrokkenheid optimaal worden benut.

Het totstandkomingstraject is in 2025 intensief en zorgvuldig doorlopen, in nauwe samenwerking met inwoners en maatschappelijke partners. De participatieverordening wordt in maart 2026 voorgelegd aan de raad. Na goedkeuring van het voorstel wordt in 2026 gestart met de uitwerking van een implementatieplan om dan te kunnen werken volgens de nieuwe verordening, samen met onze inwoners en stakeholders.

Wat hebben we bereikt?

Versterken sturing op samenwerking

Wat hebben we gedaan?

Acteren op nieuwe taken voor de komende jaren gegeven de behoeftes van onze inwoners, de bestuurlijke ambities vanuit het raadsprogramma, de bestuurlijke visie 2030 en de onzekerheden van de toekomst.

Eind 2025 is het overdrachtsdocument 2022-2026 aan u aangeboden. Hierin staan een aantal ontwikkelingen en uitdagingen voor de komende raadsperiode genoemd. Bij het overdrachtsdocument heeft u ook de notitie ontvangen 'Vanuit lokaal perspectief anticiperen op de schaa sprong (MRE)'. Hierin staan ook een aantal uitdagingen en vragen voor de nieuwe gemeenteraad voor de periode 2026-2030.

Anticiperen en inzicht op de ontwikkelingen in de regio door strategisch te acteren in samenwerkingen.

De strategisch adviseur en de beleidsmedewerkers nemen deel aan diverse samenwerkingen en acteren strategisch op basis van het raadsprogramma, de Omgevingsvisie en diverse vastgestelde beleidsplannen. De schaa sprong van de regio is een ambitieuze en ingrijpende ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingsstrategie die draait om het fors uitbreiden van de woningvoorraad, infrastructuur en voorzieningen met behoud van een vitaal landelijk gebied, om de regio toekomstbestendig te maken. Naast de vakinhoudelijke bijdragen is er binnen de beperkte strategische capaciteit van Heeze-Leende een bijdrage geleverd aan de ontwikkelstrategie Zuidoost Brabant, aan de uitvoeringsstrategie Voorzieningen, aan de kwaliteitssprongtafel, en aan bovenregionale samenwerkingen. Heeze-Leende merkt dat er binnen de Gemeenschappelijke regeling MRE steeds meer initiatieven lopen die allemaal door de lokale gemeenten in de uitvoering een vervolg moeten krijgen en dus om ambtelijke capaciteit vragen die er nu nog niet altijd is. Het is aan de gemeente zelf om te bepalen hoeveel prioriteit hieraan gegeven wordt en welke zaken we verder nog willen uitwerken.

Acteren op de schaa sprong die gaande is binnen de Metropoolregio Eindhoven en daarbij oog houden voor de brede welvaart door de benodigde (basis)voorzieningen op peil te houden.

Als gemeente Heeze-Leende hebben we ons vastgestelde raadsprogramma 2022-2026 en onze vastgestelde Omgevingsvisie 2040 als uitgangspunt genomen en ook consequent ingebracht binnen de Metropoolregio Eindhoven. De impact van de Ontwikkelstrategie Zuidoost Brabant is op Heeze-Leende vrij beperkt. De bulk van woningbouw landt in het stedelijk gebied en bij drie sub-regionale knopen. Qua werklocaties is besloten dat wij ons beperken tot het reguliere werkmilieu. We bieden dus geen ruimte aan grootschalige industrie of logistiek. In het onderzoek dat de MRE en provincie starten naar mogelijke locaties voor grootschalige werkmilieus benadrukken wij dat besluit. Wel bieden wij met onze vele natuur een groene long en recreatiemogelijkheden voor de hele regio. Hiermee sluit de Ontwikkelstrategie Zuidoost-Brabant naadloos aan bij de Omgevingsvisie van gemeente Heeze-Leende en op het raadsprogramma 2022-2026. Ook is samen met de regio een uitvoeringsstrategie Voorzieningen opgesteld om de (basis)voorzieningen mee te laten groeien met het aantal woningen in de regio.

1.3 Openbare orde en veiligheid

Wat hebben we bereikt?

De waardering van de subjectieve veiligheid door de inwoners van onze gemeente (gevoelsmatige veiligheid) en de objectieve veiligheid (harde cijfers) minimaal op hetzelfde niveau houden en waar mogelijk verbeteren.

Wat hebben we gedaan?

Uitvoeren Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2023-2026: Aandacht geven aan de bewustwording van onze inwoners voor ondermijning/georganiseerde criminaliteit, sociale veiligheid, leefbaarheid en digitale veiligheid via communicatie.

In het IVP is onder andere aandacht voor:

- Aandacht geven aan de bewustwording van onze inwoners voor ondermijning/georganiseerde criminaliteit, sociale veiligheid, leefbaarheid en digitale veiligheid via communicatie.
- Aanpak en preventie van vandalisme door meer voorlichting en intensiever toezicht;
- Objectieve en subjectieve veiligheid jaarlijks monitoren.
- Het toepassen van het instrument gebiedsontzeggingen
- Het invoeren van een exploitatievergunning voor vakantieparken

In 2025 is een breed en integraal pakket aan maatregelen uitgevoerd om ondermijning tegen te gaan. De aanpak was gericht op zowel preventie en bewustwording als op handhaving en bestuurlijke interventies. Via diverse mediakanalen (sociale media, lokale radio, televisie en de krant) is actief gecommuniceerd om inwoners te informeren en de meldingsbereidheid te vergroten.

Het Dommelstroom Interventie Team (DIT) heeft meerdere thematische actieweken uitgevoerd, waarbij diverse signalen en casussen rondom ondermijning integraal zijn onderzocht en opgepakt. Deze inzet heeft geleid tot concrete interventies en heeft de samenwerking tussen gemeente, ketenpartners, inwoners en ondernemers verder versterkt.

De burgemeester heeft, waar noodzakelijk, bestuurlijke maatregelen ingezet, waaronder het opleggen van gebiedsontzeggingen en sluiting van een vijftal percelen/woningen op grond van de Wet Damocles en Wet Victoria, om de openbare orde te herstellen en overlast te beperken. Het publiek cameratoezicht in Leenderstrijp is in 2025, op grond van artikel 151c van de Gemeentewet, voortgezet.

De aangescherpte Algemene Plaatselijke Verordening (APV) is toegepast als instrument in de aanpak van ondermijning. De exploitatievergunningsplicht voor onder andere vakantieparken heeft bijgedragen aan het beter beheersen van risico's en het tijdig signaleren van ongewenste ontwikkelingen.

In november 2025 zijn twee BOA's (totaal 2,0 FTE) structureel in dienst genomen om de handhaving en het toezicht binnen de gemeente te versterken. De BOA's hebben hun werkzaamheden in eerste instantie gericht op het in kaart brengen van prioriteiten, het opzetten van handhavingsrondes en het ontwikkelen van een gestructureerde aanpak voor de komende jaren. Deze uitbreiding vormt een belangrijke investering in de borging van de openbare orde en veiligheid. Vanaf 2026 wordt volledig operationeel toezicht verwacht, met een structurele bijdrage aan de handhavingsdoelstellingen van de gemeente.

Door toezichthouders en BOA's is intensief gecontroleerd op bekende hangplekken en locaties waar in het verleden sprake was van overlast en vandalisme. Het aantal meldingen van vernielingen en overlast ten opzichte van 2024 is gelijk gebleven. In aanloop naar de jaarwisseling zijn aanvullende controles en preventieve communicatie ingezet om vuurwerkoverlast te voorkomen; in 2025 hebben zich geen vernielingen voorgedaan.

De veiligheidssituatie is in 2025 gemonitord aan de hand van zowel objectieve veiligheidsindicatoren als de subjectieve veiligheidsbeleving van inwoners. Hoewel de reguliere cijfers een positief beeld laten zien, zeker ten opzichte van vergelijkbare gemeenten, blijft ondermijnende criminaliteit een vorm van criminaliteit die zich grotendeels buiten het zicht manifesteert. Dit benadrukt het belang van blijvende aandacht, samenwerking en een integrale aanpak, ook wanneer de zichtbare veiligheidsindicatoren daartoe op het eerste gezicht geen directe aanleiding geven.

1.4 Burgerzaken

Wat hebben we bereikt?

Inwoners kunnen hun stem uitbrengen.

Wat hebben we gedaan?

Er worden geen verkiezingen in 2025 verwacht en om die reden is geen budget gereserveerd.

Er worden geen verkiezingen in 2025 verwacht en om die reden is geen budget gereserveerd. In Q3 en Q4 2025 beginnen de voorbereidingen voor de gemeenteraadverkiezingen van 18 maart 2026.

Door de val van het kabinet zijn er onverwacht nieuwe verkiezingen voor de Tweede Kamer georganiseerd. Deze hebben 29 oktober plaatsgevonden. De verkiezingen zijn goed verlopen met een opkomst van 84,5%. Dit is de hoogste opkomst sinds 2003. Er zijn hiervoor extra middelen in de berap gevraagd.

1.5 Algemene dekkingsmiddelen

Wat hebben we bereikt?

Een financieel gezonde gemeente.

De solvabiliteitsratio is 26% en is als voldoende te kwalificeren. Onze ratio voor ons weerstandsvermogen bedraagt 2,3 en dat is te kwalificeren als uitstekend. Voor een uitgebreidere uitleg, verwijs ik u naar de paragraaf "Weerstandsvermogen en Risicobeheersing" en de berekening van de financiële kengetallen.

Wat hebben we gedaan?

Jaarlijks een meerjarenbegroting aanbieden waarbij minimaal het eerste begrotingsjaar reëel en structureel sluitend is of als dit niet lukt het laatste begrotingsjaar.

In 2025 hebben wij u de meerjarenbegroting 2026 – 2029 aangeboden. De begroting 2026 - 2029 is een begroting die beleidsarm is opgesteld en reëel en structureel in evenwicht is voor 2026. Echter vanaf 2027 komen er forse tekorten op ons af.

In de begroting 2026 zijn een aantal verbeterlagen gemaakt om reëel te begroten. Daarbij is ook kritisch beoordeeld of dat bepaalde budgetten ook echt nodig zijn.

Dit zal tot gevolg hebben dat we een ombuigingen moeten realiseren willen we financieel gezond blijven. Dit leidt tot keuzes die, vanuit maatschappelijk oogpunt, pijn doen. Het zijn echter keuzes die onvermijdelijk zijn, willen we ook in de toekomst een gemeente zijn die duurzaam is en zich, flexibel, kan aanpassen aan maatschappelijke veranderingen en opgaven.

Door in 2026 een ombuigingstraject door te voeren verwachten wij ook meerjarig u een begroting te kunnen aanbieden die, reëel en structureel, sluitend is.

Een ratio weerstandvermogen van minimaal 1,5 (zie ook paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing).

Door onze toezichthouder (de provincie Noord-Brabant) en het Rijk zijn geen normen met betrekking tot het weerstandvermogen vastgesteld. Wij streven in het kader van een structureel financieel gezonde organisatie naar een ratio weerstandvermogen van minimaal 1,5.

Dit staat voor een weerstandvermogen dat ruim voldoende is en wil zeggen dat de weerstandscapaciteit 1,5 keer zo groot is dan de geïnventariseerde (financiële) risico's.

Hierbij wordt de normeringssystematiek voor weerstandvermogen gehanteerd, dat ontwikkeld is door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) in samenwerking met de universiteit Twente:

Waardering:	Ratio:	Betekenis:
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 - 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1,0	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

De ratio van het weerstandvermogen is 2,3.

Bij de begroting en de jaarrekening inzicht in de vijf verplichte financiële kengetallen (zie ook paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing).

In de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing is wettelijk voorgeschreven dat 5 financiële kengetallen worden opgenomen ter beoordeling van de financiële positie. De netto schuldquote wordt zowel exclusief als inclusief een correctie voor de verstrekte leningen gepresenteerd.

Financiële kengetallen volgens het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) zijn verplichte ratio's die inzicht geven in de financiële gezondheid en risico's van een

gemeente. Ze maken vergelijkingen tussen gemeenten mogelijk en zijn verdeeld in categorieën (A-C) voor risicoanalyse.

De geactualiseerde cijfers kunt u lezen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Wat hebben we bereikt?

Professionalisering

De in de begroting 2025 opgenomen strategische personeelsplanning (SPP) heeft in de loop van 2025 een andere invulling gekregen.

De aanneming van motie M12 'Basis op orde' heeft hierin een heroriëntatie tot gevolg gehad. Daarbij is de prioriteit verschoven naar het versterken van de organisatorische basis, voordat nieuwe taken worden toegevoegd. De maatschappelijke opgaven uit de vastgestelde visies blijven richtinggevend, maar de uitvoering wordt afgestemd op de beschikbare organisatorische capaciteit.

De strategische personeelsplanning (SPP) is in 2025 omgevormd tot het project 'Versterking Uitvoeringskracht'. De in het SPP-traject benoemde speerpunten zijn hierin meegenomen en vormen de basis voor de verdere doorontwikkeling van de organisatie. In 2025 zijn al voorbereidende en eerste uitvoerende stappen gezet binnen dit traject. Deze waren gericht op het versterken van de uitvoeringskracht van de organisatie, het verminderen van werkdruk en het borgen van kwaliteit en continuïteit in de uitvoering. Daarmee is in 2025 verder invulling gegeven aan het versterken van de organisatorische basis als voorwaarde voor het duurzaam kunnen uitvoeren van maatschappelijke opgaven.

Wat hebben we gedaan?

In samenspraak met GRSA2 en (een afvaardiging van) de raad (auditcommissie) onderzoeken hoe we de planning & control documenten verder kunnen verbeteren.

We kijken daarbij onder andere naar aspecten als transparantie, keuzemogelijkheden en financiële impact. Ook wordt de bedrijfsvoering om te komen tot planning & control producten geprofessionaliseerd.

De behoefte van de raad is ingevuld om de kwaliteit en tijdigheid van de planning- en control producten te verbeteren is ingevuld door het project "Versterking Uitvoeringskracht". De eerste resultaten van dit project zullen in 2026 zichtbaar zijn.

Ook is nagedacht over hoe we de planning- en control documenten beter kunnen inzetten om uw budgetrecht beter te kunnen faciliteren. Daarom is een nieuwe opzet van het "Spoorboekje" bedacht waarin bij de besluitvorming meer en beter inzicht kan worden gegeven in én monitoring van de financiële positie van de gemeente.

Wat heeft programma 1 gekost?

Tabel 2.0 Wat heeft het gekost Programma 1

Bedragen x €1.000

Thema	Rekening 2024	Primitieve Begroting 2025	Begroting 2025 na wijzigingen	Rekening 2025	Verschil begroting na wijzigingen - rekening
1.1 Bestuur	1.573	1.785	2.120	2.277	-157
1.2 Samenwerking	235	254	254	267	-13
1.3 Openbare orde en veiligheid	1.674	2.002	2.199	2.100	99
1.4 Burgerzaken	942	869	1.121	1.033	88
1.5 Algemene dekkingsmiddelen	457	102	330	342	-12
1.6 Overhead	8.711	8.083	8.913	9.622	-709
1.7 Overige baten en lasten	3	72	72	142	-70
1.8 Vennootschapsbelasting	-13	47	47	43	4
Totaal lasten	13.582	13.215	15.056	15.826	-770
1.1 Bestuur	28	0	307	307	0
1.2 Samenwerking	0	0	0	0	0
1.3 Openbare orde en veiligheid	215	338	351	338	-13
1.4 Burgerzaken	381	177	421	389	-32
1.5 Algemene dekkingsmiddelen	35.321	34.745	37.164	37.104	-60
1.6 Overhead	11	28	8	18	10
1.7 Overige baten en lasten	25	0	0	0	0
1.8 Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0
Totaal baten	35.981	35.288	38.251	38.156	-95
Saldo baten en lasten programma 1	22.399	22.073	23.195	22.330	-865
1.0 Toevoegingen aan reserves	552	610	143	127	16
1.0 Onttrekkingen aan reserves	589	878	575	688	113
Saldo mutatie reserves	37	268	432	561	129
Saldo na bestemming programma 1	22.436	22.341	23.627	22.891	-736

Financiële impact

Het totale saldo na bestemming in Programma 1: Dienstverlening en Bestuur daalt met € 736.000 ten opzichte van de slotwijziging 2025. Er resteert dan nog een positief saldo van afgerond € 22.891.000.

Hieronder volgt een toelichting op de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van het begrote bedrag:

Pensioenvoorziening college B&W nadeel € 254.000

Als gevolg van de invoering van een nieuw pensioenstelsel in 2028 zijn de wettelijke voorschriften over de hoogte van de pensioenvoorziening in december 2025 geactualiseerd. Dit leidt tot een extra storting van € 254.000.

Personele lasten en inhuur nadeel € 246.000

Voor de toelichting op de afwijking in de personele lasten en inhuur wordt verwezen naar paragraaf Bedrijfsvoering, onderdeel 'Tabel 8.0 Salarissen en inhuur per programma', inclusief de bijbehorende toelichtingen.

Suppletie BTW en BCF 2024 en correctie naheffingsaanslag btw 2023 nadeel € 114.000

De ingediende suppletie BTW en BCF voor belastingjaar 2024 resulteert in een nadelig resultaat van € 27.000. Daarnaast heeft de naheffingsaanslag BTW over 2023 een nadelig effect van € 87.000. Dit leidt gezamenlijk tot een nadeel van € 114.000.

Onttrekking algemene reserve voor bibliotheek en erfgoedkaart -Budgettair neutraal

De onttrekkingen van de algemene reserve voor de bibliotheek en de erfgoedkaart zijn geactualiseerd. Per saldo is dit een budgettair neutrale aanpassing. Dit leidt tot een budgettair voordeel op programma1: Dienstverlening en Bestuur van € 115.000 en voor hetzelfde bedrag tot een nadeel van op programma 3: Samen leven en Participeren. Bij elkaar opgeteld is het budgettair neutraal.

Voor de overige afwijkingen wordt verwezen naar de "Toelichting op het overzicht van baten en lasten, onderdeel Analyse afwijkingen programma 1".

